

opusdei.org

Tema 32: Druga i treća zapovijed Dekaloga

Druga zapovijed propisuje
čašćenje Božjeg imena, a treća
zahtijeva obdržavanje
svetkovina.

29.11.2012.

Prethodne teme

1. Druga zapovijed

Druga zapovijed Božjeg Zakona je *Ne izusti imena Boga svoga uzalud*. Ta zapovijed „propisuje da se ime

Gospodnje štuje“ (KKC 2142) i zapovijeda nam da Božje ime častimo. Ime Gospodnje čovjek ne treba izgovarati „osim da ga hvali, blagoslivlje i slavi“ (KKC 2143).

1.1. Ime Božje

„Ime izriče bit, osobnu istovjetnost i smisao vlastita života. Bog ima ime. Nije bezimena sila“ (KKC 203). Ipak, Bog ne može biti shvaćen kroz ljudske pojmove; nijedna ideja ne može ga predstaviti i nijedno ime ne može u potpunosti izraziti njegovu božansku bit. Bog je „Svet“, a to znači da je apsolutno nadmoćan, da je iznad svakog stvorenja, da je transcendentalan.

Ipak, da bi ga ljudi mogli zazivati i s njim razgovarati, u Starom zavjetu Bog se „objavljivao svome narodu postupno i pod raznim imenima“ (KKC 204). Ime koje je otkrio Mojsiju pokazuje nam da je Bog Biće u biti, punina bitka i svakog

savršenstva. „Bog reče Mojsiju: 'Ja sam koji jesam.' I reče mu: 'Reci ovo narodu Izraela: *Ja sam* [YHWH: *On jest*] poslao me k vama'...'To je moje ime do vijeka“ (*Izl 3:13-15;usp. KKC 213*). Iz poštovanja prema Božjoj svetosti, izraelski narod nikad nije izgovarao to ime, zamjenjujući ga radije naslovom "Gospodin" (*Adonai* na hebrejskom, *Kyrios* na grčkom) (*usp. KKC 209*). Postoje i druga imena za Boga u Starom zavjetu: *Elohim*, veličanstvena množina punine ili raskoši, te *El-Saddai*, što znači moćni, svemogući.

U Novom zavjetu Bog objavljuje otajstvo svoga Trojstvenog života: jedan Bog u tri osobe – Otac, Sin i Duh Sveti. Krist nas uči da Boga nazivamo „Oče“ (*Mt 6:9*), „Abba,“ što je u hebrejskom naziv od milja (*usp. Rim 8:15*). Bog je Kristov Otac i naš Otac, ali ne na isti način: Isus je Jedinorođeni Sin, a mi smo posvojena djeca. Ali mi uistinu jesmo

djeca (usp. 1 *Iv* 3:1), braća i sestre Isusa Krista (usp. *Rim* 8:29), jer je Duh Sveti poslan u naša srca i mi sudjelujemo u božanskoj naravi (usp. *Gal* 4:6; 2 *Pet* 1:4). Mi smo djeca Božja u Kristu. Kao posljedica toga možemo se Bogu obraćati s „Oče“. Sv.

Josemaría je pisao: „Bog je Otac koji je pun nježnosti, beskonačne ljubavi. Zovni ga 'Oče' mnogo puta u danu i reci mu – nasamo, u srcu – da ga voliš, da ga obožavaš, da se osjećaš ponosan i snažan jer si njegov sin.“[1] **1.2. Čašćenje Božjeg imena**

U *Očenašu* molimo: „Sveti se ime tvoje.“ Pojam „sveti se“ u tom kontekstu znači „priznati svetim, ophoditi na sveti način“ (*KKC* 2807). To je ono što činimo kada obožavamo, hvalimo ili zahvaljujemo Bogu. No, „sveti se ime tvoje“ također je i jedna od molbi u *Očenašu*. Izgovarajući je tražim da njegovo ime bude posvećeno kroz nas, tj. da mu mi svojim životom damo slavu i

da ga drugi mogu slaviti (usp. *Mt* 5:16). „Bezuvjetno ovisi o našem životu i o našoj molitvi da njegovo ime bude posvećeno među narodima“ (*KKC* 2814).

Poštivanje Božjeg imena također zahtijeva i poštivanje imena Blažene Djevice Marije i svetaca, te poštivanje svetinja u kojima je Bog prisutan na ovaj ili onaj način, posebno Svete Euharistije, stvarne prisutnosti Isusa Krista među nama, Druge Osobe Presvetog Trojstva.

Druga zapovijed zabranjuje nepriličnu upotrebu Božjeg imena (usp. *KKC* 2146), a posebno *bogohuljenje*, koja „znači protiv Boga – u nutrini ili izvanjski – izricati riječi mržnje, prijekora, izazova...

Bogohulno je također prizivati ime Božje da se prikriju zločinačka djela, da se narodi prisile na ropstvo, da se nekoga muči ili pogubi ... Psovka

(hula) ... po svojoj je naravi težak grijeh“ (KKC 2148).

Ona također zabranjuje lažne zakletve (usp. KKC 2850). Polaganje zakletve je uzimanje Boga za svjedoka onoga što se potvrđuje (npr. kako bi se zajamčilo obećanje ili svjedočenje, za dokazivanje nevinosti nepravedno optužene ili osumnjičene osobe, ili za zaključenje parničenja i kontroverze, itd.). Postoje okolnosti kada je zakletva zakonita ako se uzme u istini i pravdi, te ako je to potrebno, što može biti slučaj prilikom suđenja ili stupanja na dužnost (usp. KKC 2154). U suprotnom, Gospodin nas uči da se ne zaklinjemo: *Vaša riječ neka bude: „Da, da – ne, ne!“* (Mt 5:37; usp. Jak 5:12; KKC 2153).

1.3. Ime „kršćanin“

Čovjek je „jedino stvorenje na zemlji koje je Bog htio zbog sebe samoga.“^[2] On nije „nešto“ već

„netko“, on je osoba. „On je jedini pozvan da spoznajom i ljubavlju dijeli Božji život. S tom je svrhom stvoren, i to je temeljni razlog njegova dostojanstva" (KKC 356). Na krštenju, nakon postajanja djetetom Božjim, svaka osoba dobiva ime koje predstavlja njegovu ili njezinu neponovljivu jedinstvenost pred Bogom i pred drugima (usp. KKC 2156, 2158). „Kršćanin“, sljedbenik Isusa Krista, je ispravan naziv svake krštene osobe koja je primila poziv da se suobliči s Gospodinom: *u Antiohiji se učenici najprije prozvaše 'kršćanima' (Dj 11:26).*

Bog svaku osobu zove po imenu (usp. 1 Sam 3:4-10; Iz 43:1; Iv 10:3; Dj 9:4). On ljubi svakoga posebno. Krist, kaže sv. Pavao, *me ljubio i predao samoga sebe za mene (Gal 2:20).* On od svih očekuje odgovor ljubavi: *ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim umom svojim i svom snagom svojom*

(Mk 12:30). Nitko umjesto nas ne može dati Bogu taj odgovor ljubavi. Sv. Josemaría nas potiče na to da razmatramo „mirno tu božansku opomenu koja ispunjava dušu uznemirenošću i koja u isto vrijeme ima okus sladak kao med iz saća: *redemi te, et vocavi te, nomine tuo: meus es tu (Iz 43:1)*; Ja sam te otkupio, imenom sam te zazvao: ti si moj! Nemojmo od Boga krasti ono što mu pripada. Boga koji nas je volio toliko da je umro za nas, koji nas je odabrao od vječnosti, prije stvaranja svijeta, da budemo sveti pred njim (usp. Ef 1:4).“**[3] 2. Treća zapovijed Dekaloga**

Treća zapovijed Dekaloga glasi:
*Spomeni se da svetkuješ dan
Gospodnji. 2.1. Nedjelja ili dan
Gospodnji*

Biblija prepričava djelo stvaranja u šest „dana“. Na kraju *vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro ... I*

blagoslovi Bog sedmi dan i posveti ga, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini (Post 1:31; 2:3). U Starom zavjetu Bog je odredio da sedmi dan u tjednu treba biti svet, dan odvojen i različit od drugih. Čovjek, koji je pozvan na sudjelovanje u Božjoj stvaralačkoj snazi, usavršavajući svijet svojim radom, također je trebao prestati s radom u sedmi dan kako bi ga posvetio bogoštovlju i odmoru.

Prije dolaska Isusa Krista sedmi je dan bio Sabat. U Novom zavjetu to je nedjelja, *Dies Domini*, dan Gospodnji, jer je to dan Gospodinova uskrsnuća. Sabat predstavlja kraj stvaranja, nedjelja predstavlja početak „novog stvaranja“, koje se dogodilo s Kristovim uskrsnućem (usp. *KKC* 2174).

2.2. Sudjelovanje na nedjeljnoj misi

Budući da je euharistijska žrtva „izvor i vrhunac života Crkve,“^[4] svetost nedjelje održava se ponajprije sudjelovanjem u svetoj Misi. Crkva izravno izražava treću zapovijed Dekaloga sljedećim dekretom: „Nedjeljom i drugim zapovijedanim blagdanima vjernici su dužni sudjelovati u Misi“ (CIC, kan. 1247; *KKC* 2180). Osim nedjelje, zapovijedani su blagdani: „Rođenje Gospodina našega Isusa Krista, Bogojavljenja, Uzašašća i Presvetog Tijela i Krvi Kristove, Svete Bogorodice Marije, njezina Bezgrešnog začeća i Uznesenja, svetog Josipa, svetih apostola Petra i Pavla te konačno Svih Svetih“ (CIC, kan. 1246; *KKC* 2177). „Zapovijedi sudjelovanja u misi udovoljava onaj tko ili na sam blagdan ili uvečer prethodnog dana prisustvuje misi gdje god se ona slavi po katoličkom obredu“ (CIC, kan. 1248; *KKC* 2180).

„... vjernici su dužni sudjelovati u Euharistiji u zapovijedane dane, osim ako su opravdani ozbiljnim razlogom (npr. bolest, skrb za dojenčad, ili su od svog župnika dobili oprost (usp. CIC, kan. 1245)). Oni koji hotimice ne izvrše tu obvezu, čine težak grijeh“ (KKC 2181).

2.3. Nedjelja, dan odmora

„Kao što Bog 'u sedmi dan počinu od svega djela koje učini' (*Post 2:2*), tako se u životu čovječjem izmjenjuju rad i počinak. Ustanova dana Gospodnjeg pridonosi da svi imaju dovoljno odmora i slobodna vremena za obiteljski, kulturni, društveni i vjerski život“ (KKC 2184). Nedjeljom i drugim zapovijedanima blagdanima vjernici se trebaju suzdržati „od rada i aktivnosti koje ometaju iskazivanje dužnog štovanja Bogu, radost primjerenu danu Gospodnjem te odgovarajuće opuštanje uma i

tijela“ (CIC, kan. 1247). To predstavlja ozbiljnu obvezu, kao što je i posvećivanje blagdana. Međutim, važnije dužnosti pravde ili milosrđa mogu osloboditi osobu od obveze nedjeljnog odmora.

„Poštujući vjersku slobodu i opće dobro svijetu, kršćani se moraju truditi da nedjelje i blagdani Crkve budu zakonski priznati kao neradni dani. Oni trebaju svima javno pružiti primjer molitve, poštovanja i radosti, i braniti svoje predaje kao dragocjen prilog duhovnom životu ljudskog društva“ (KKC 2188). „Svaki kršćanin mora izbjegavati drugima, bez nužde, nametati ono što bi im priječilo obdržavanje dana Gospodnjeg“ (KKC 2187).

2.4. Javno štovanje i građansko pravo na vjersku slobodu

Trenutačno je u pojedinim zemljama poprilično raširen „laicistički“ stav koji je sklon gledati religiju kao

privatnu stvar koja ne bi smjela imati nikakvo javno ili društveno očitovanje. Kršćanski nauk, naprotiv, uči da ljudi moraju „biti u mogućnosti slobodno ispovijedati svoju vjeru, privatno i u javnosti.“[\[5\]](#) U stvari, naravni moralni zakon, upisan u čovjekovu srcu, propisuje „iskazivanje Bogu vanjskog, vidljivog, javnog štovanja“[\[6\]](#) (usp. *KKC* 2176). Naravno da je obožavanje Boga prije svega osoban čin, ali ljudi moraju biti u mogućnosti očitovati ga i izvanjski jer ljudski duh „treba koristiti materijalne stvari kao znakove s pomoću kojih ga se navodi na to da vrši duhovna djela koja ga ujedinjuju s Bogom.“[\[7\]](#)

Ljudi trebaju biti slobodni ispovijedati svoju vjeru ne samo izvanjski već i društveno, tj. s drugima, jer „sama čovjekova društvena narav zahtijeva da ... on može svoju vjeru ispovijedati u zajednici.“[\[8\]](#) „Stoga se nad čovjekom

vrši nasilje ... ako se slobodno ostvarivanje religije u društvu zabranjuje kada pravedni zahtjevi javnog reda to ne zahtijevaju... Vlada, stoga, treba uistinu uzeti u obzir vjerski život naroda i iskazati mu naklonost, jer je zadaća vlasti skrbiti se za opće dobro.“[9]

Postoji društveno i građansko pravo na slobodu u vjerskim pitanjima. Društvo i vlada ne mogu spriječiti nikoga da se u tom području ponaša u skladu sa svojom savješću, bilo privatno ili u javnosti, uz poštivanje pravednih ograničenja proizašlih iz zahtjeva općeg dobra, kao što su javni red i javni moral[10] (usp. *KKC* 2109). Svaka je osoba po savjesti dužna tražiti istinsku religiju i pridržavati je se. U toj potrazi ona može primiti pomoć drugih (i vjernici kršćani, štoviše, imaju dužnost pružati tu pomoć u svome apostolatu), ali nitko ne smije biti ni prisiljen djelovati protiv svojih

uvjerenja, a ni spriječen djelovati u skladu sa svojom savješću u vjerskim pitanjima. Prihvaćanje vjere i njezino vršenje moraju uvijek biti djelo slobodne volje (usp. *KKC* 2104-2106).

„Tvoj zadatak kršćanskog građanina jest pridonositi da ljubav i sloboda Kristova predsjedaju svim oblicima modernog života: kulturi i ekonomiji, radu i odmoru, obiteljskom životu i društvenom suživotu.“[11]

Javier Lopez **Osnovna bibliografija**

Druga zapovijed: *Katekizam Katoličke Crkve* 203-213; 2142-2195.

Treća zapovijed: *Katekizam Katoličke Crkve* 2168-2188; Ivan Pavao II, Apostolsko pismo *Dies Domini*, 31. svibnja 1998.

Benedikt XVI – Joseph Ratzinger, *Isus iz Nazareta 1. dio*, Verbum (pogl. 5, par. 2).

Preporučeno štivo

Sv. Josemaría, „Upoznati Boga,“ u *Prijatelji Božji*, 142-153.

Fusnote [1] *Prijatelji Božji*, 150.

[2] II. vatikanski sabor, Konst. *Gaudium et Spes*, 24.

[3] Sv. Josemaría, *Prijatelji Božji*, 312.

[4] II. vatikanski sabor, Konst. *Sacrosanctum Concilium*, 10.

[5] II. vatikanski sabor, Dekl. *Dignitatis humanae*, 15; KKC 2137.

[6] Sv. Toma Akvinski, *Summa Theologiae*, II-II, q. 122, a. 4, c.

[7] Sv. Toma Akvinski, *Summa Theologiae*, II-II, q. 81, a. 7, c.

[8] II. vatikanski sabor, Dekl. *Dignitatis humanae*, 3.

[9] *Isto.* [10] Usp. *Isto.*, 7.

[11] Sv. Josemaría, *Brazda*, 302.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-br-32-druga-i-trecapovijed-dekaloga/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-br-32-druga-i-trecapovijed-dekaloga/) (19.03.2026.)